

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr. za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Telefon št. 34.

Sodne razmere na slov. Štajerskem.

— n. S Štajerskega, 20. decembra.

V.

V zadnjem članku smo pojasnili gorostasno razzsodbo necega sodišča in nje posledice na necega slovenskega odvetnika. Odvetniška zbornica v Gradci je v dotični zadevi storila razen tega, kar smo že navedli, še drug korak, naprosila je namreč generalnega prokuratorja v najvišjem sodišču, naj vložijo pritožbo ničnosti v obrambo zakona. Odvetniška zbornica v Gradci tega sklepa gotovo ni storila brez resnega prevdarka. Ali vzlic temu ni generalni prokurator niti prsta ganil, in to naj bode tu javno in svečano ožigosano. Kdor je prečital v zadnjem našem članku popisano krivico, katera se je zgodila slovenskemu odvetniku in čuje sedaj, da vzlic energične podpore nemške odvetniške zbornice, v Gradci ni mogel doseči svoje pravice, tisti poreče, da so razmere na Štajerskem za slovenskega odvetnika preklaverne.

To je istina. Slovenski odvetnik ima vsled razmer pri sodiščih pretežavno stališče, toda nemškimi odvetnikom se godi dobro, tudi če niso več odvetniki. Sodne razmere so take, da je nemškim odvetnikom dovoljeno vse in vse je na nogah, kadar treba braniti in ščititi nemškutarsko nesramnost. Naj zato navedemo jeden sam, a predrastičen slučaj.

S. K. toži po nemškem odvetniku posestnika J. Vr., da mora priznati, da je njegova, tožiteljeva, parcela prosta služnosti vožnje. S. K. je postal lastnik dotične parcele na podlagi kupne pogodbe, katere pa tožiteljev zastopnik svoji tožbi niti ne priloži, ker je ta kupna pogodba unicum vseh kupnih pogodb in prava Ahilova peta vsej pravdi. Toženec I. Vr. je preko 30 let s svoje sosednje njive po dotični parceli vozil, nihče mu ni tega branil; družega izvoza iz svoje njive sploh ni imel.

Razumljivo je samo ob sebi, da, ker je toženec majhen posestnik, je vse vožnje sam opravljal in ni imel prič za izvrševanje služnosti. Kdo bode tudi od prostega kmeta zahteval, da radi hudo bode svojih sosedov in njih mračnih svetovalcev

pri vsakratni vožnji pokliče dve priči z naročilom, naj na to pazita, da on, kmet, v resnici vozi! Kaj takega zahtevati je naravnost smešno in tudi v tem slučaju, če priči pred pravdo umrjeti, nima uspeha.

Toženemu ni preostalo družega, nego izpodbijati veljavnost kupne pogodbe, katere tožiteljev zastopnik iz dobro razumljivih uzrokov tožbi ni priložil, ker se je menda bal, da bi prišla tožiteljeva sleparija na svetlo. Skliceval se je v tožbi jedino le na vsebino zemljiške knjige, ki ni izkazovala nobenega bremena glede kake služnosti v prid I. Vr. . . emu zemljišču. Toženec zastopnik priloži kupno pogodbo v prepisu iz zemljiške knjige.

Ta kupna pogodba je imela sledeče pomanjkljivosti: Prodajalca njive nista bila faktična lastnika, ker sta to njivo že prej drugim osebam prodala. Da se pa prikrije desetek in tako oškoduje tudi erar, naredi neki bivši odvetnik, ki je bil vsled velikih sleparij izbrisan iz advokatskega imenika, pismo tako, da prodata zemljiškoknjžna lastnika, ki sta že jedenkrat prodala to njivo, tožitelju S. K. a kupnina se plača bivšemu odvetniku samemu na neki račun, ki ni bil razjasnjen. Da se je tukaj sleparilo, je očitno. Sestavljalac kupne pogodbe in prejemnik kupnine bil je mož, katerega so oblasti radi sleparij izbrisale iz vrst odvetnikov. Kupno pismo se ni sodno ali notarsko legalizovalo. Ker je kupnina znašala baje samo 40 gld., je za dostovala legalizacija po dveh verodostojnih pričah v smislu deželnega zakona za vojvodinjo Štajersko z dne 26. marca 1891. l. št. 29 drž. zak. Kot taki prič sta se nahajali izbrisani odvetnik sam in njegov pisar! Imenovani bivši odvetnik je bil tedaj prejemnik kupnine v lastni osebi, kar je nezakonito. Slednja in najvažnejša pomanjkljivost tega famoznega kupnega pisma pa je ta, da je imel bivši odvetnik, ki vodi kot zakonit pisar svojo pisarno ravno tako, kakor prej, ko še ni bil izbrisan, celo predrznost, se v legalizacijski klavzuli imenovati „nicht activer Advocat in P.“ Odvetniški red ne pozna aktivnih in neaktivnih odvetnikov, ampak samo odvetnike in odvetniške kandidate. Druzih odvetniških oseb ni, ali bi jih vsaj ne smelo biti.

(Konec prih.)

V Ljubljani, 22. decembra.

Maloruski shod v Drohobyczu je sprejel več resolucij, s katerimi se pozivljajo vse maloruske stranke, naj postopajo solidarno v dosegu narodnostnih pravic in maloruskega upravnega dela, za razpust državnega zbora in razpis novih volitev ter za kaznitev onih uradnikov, ki so mej volitvami delali nezakonitosti.

Schönererjanci v laseh. Kakor znano, sta si bila pred par dnevi Wolff in Iro nasprotujoča drž. zbor. kandidata, dasi sta oba člana Schönererjeve skupine. Iro je zmagal, kar Wolff silno togoti. „Egerer Nachrichten“ pa prijavljajo sedaj Schönererjevo brzokako s katero naznanja, da so cne nemške opozicijske stranke, ki so se začele s Gautschem glede Badenijevih naredb pogajati, prelomile prisego, katero so si dale v Hebu. Schönerer konstatuje, da ni bil povabljen k nikakim pogajanjem, ker vedo, da bi še vedno zahteval odpravo naredb. Ost brzokavje je obrnjena proti Wolffu, ki se je udeležil pogajanj, dasi niti vabljen ni bil, ampak ga je peljal k razpravam liberaloc Funke. Wolff ima torej sedaj oba tovariša proti sebi.

Kompromis v ogerski zbornici. Predsednik cgerske zbornice Szilagy se je začel pogajati s Kossuthom in Justhom, voditeljema neodvisne stranke ter z načelniki levičarskih strank glede provizorija. „Pester Lloyd“ poroča, da se kompromis bržkone doseže.

„Novoje Vremja“ in Malorusi. Peterburška „N. Vr.“ indirektno pozivljajo Malorusce, naj vstopijo v slovansko-konservativno večino. Pišejo namreč: Po padcu grofa Badenija prejšnja slovansko-konservativna večina ni razpala, ampak se je utrdila ter postala jednotnejša, kakor je bila pod grofom Badenijem, čegar poljska narodnost in administrativna minolost kot namestnika Galicije je vzbujala sovraštvo galiških Rusov. Jeden poslanec tega naroda se je večini že pridružil in bržčas mu slede še ostali. Zmaga federalizma se čim dalje bolj bliža. Morda še ne pride tako kmalu, a neizogiben je vsekakor.

Angležem dela ruska okupacija kitajskega pristanišča Port Arturja oziroma nemško zase-

LISTEK.

Čudna povest.

Spisal Iv. C—r.

(Dalje.)

Srečaval sem jo povsod, vedno jednako, s istim spremetvom. Gledal sem nanjo čisto brezbrizno, brez vsacega poželenja; prebrskal sem srodo do najkritejšega kota: — ničesar, kar bi se dalo vsaj od daleč primerjati živahnemu čutu . . . Časih pa se je prigodilo nekaj čudovitega. Dež je pršil, kakor prvi večer, skozi temo so se bleščale električne svetilke in jaz sem hodil s lenim korakom po blatnem, spolekem tlaku. Ona je prišla mimo; stopala je počasi dalje, in jaz sem stal in strmel vanjo, prisiljeno in s tihim srdom, kakor bi bil pričaran nanjo . . . „Še jeden vrček, gospod doktor?“ — in prav pred nosom se mi je režal zaspani obraz natakarsjev. Oziral sem se krog sebe, začuden in skoro preplašen. Da, sedel sem v gostilni, večerjal in kadil cigareto, a mej tem . . .

Tako se je zgodilo večkrat in vznemirjalo me je čedalje bolj.

Kaj se je pripetilo z menoj? Do kam segajo

sanje, kje se prične resnica? — Ali je morda vse samo izmišljeno, samo plod mojih razgretih možgan?

In naposled, — kaj vraga pomeni vse to, čemu me muči, čemu me vznemirja? Ta ženska me ne briga popolnoma nič; trdno sem prepričan, da nisem zaljubljen vanjo. In kljub temu strmim za njo, kadar jo srečam; — sploh pa se še vpraša, če sem jo res srečal ali ne . . . Da se je to prvi večer resnično dogodilo, o tem ni nikakega dvoma. Tako živo in plastično bi se ne mogel predstavljati osebe, ki je nikdar v svojem življenju nisem videl.

Ali je sedelo moje telo kjerkoli, mrtvo in brezčutno, mej tem ko je blodila duša drugod in čutila oddaljene stvari, katere si je na vse zadaje morda celo sama ustvarila v svoji domišljiji . . .

Ah, moj Bog, kako me vse to muči! Senca se mi polnijo s krvjo in po čelu se križajo debele, plave žile. Ves sem truden, da komaj še premikam noge. In sredi te muke, te utrujenosti — ona, povsod ona! Da, glejte, tam stopa, kakor vselej, — in dež prši in tlak je pokrit s črnkatim blatom.

Za njo grem, od daleč, da me ne zapazi grbasti stavec. Ta stavec mi je silno zoperu. Vrag vedi, čemu se tako smeje! . . . Poslopja postajajo vedno bolj črna, ulice se zožujejo, in blato, —

kakšno blato! Čevlji se s trudom vzdigujejo, kakor bi se potapljali v smolo. Zdi se mi, da hodimo po klancih navzdol, v neko smarljivo globočino. Od vlažnega zidovja, iz blata, — ali bogve odkod, prihaja težek, dušič smrad, kakor je pri gajilih cunjah in plesnivem milu. Poti ni ne konca ne kraja; ovinek za ovinkom, klanc za klancem; tu in tam brif svetilka, tako blede in zaspane, kakor da vsak čas ugane . . . V tem hipu zapazim, da sem se nevede pridružil grbastemu starcu in pričel z njim govoriti.

„To je vreme, feji! Kaj se Vam zdi, blagorodje?“

In Boga mi, niti vedel nisem, kakšno vreme je! Čudil sem se sam svojim besedam. Da bi govoril kaj pametnejšega, začel sem mu razvijati svoje nazore o literaturi in socialnem vprašanju. Vzburil sem se čedalje bolj, skopprav mi stavec niti odgovarjal ni. Toda jezilo me je silno, da so mi prihajale na jezik stvari, ki me v trenutku čisto nič niso brigale. Misli! Šem ves čas samo nanjo; vprašati sem ga hotel, kaj pomeni vsa ta neumnost; čemu lažimo ponoči okrog in celo po takih čudovitih potih . . . In prepričan sem, da je on dobro vedel, kaj sem hotel; zakaj smeh ga je lomil, da je prevračal oči, kakor blazen.

denje Kio-Čaua velike skrbi. Londonski časopisi burno zahtevajo, naj Anglija ne gleda več mirno, nego naj še sama zasede Tšuzanske otoke, katere je imela že pol stoletja, a jih je zopet zapustila. Tšuzanskih otokov je 400, ki imajo 400 000 prebivalcev. Važni so te otoki zato, ker leže pred luko Hang-Ču, kjer je stara prestolnica Sungove dinastije. Oltod je zveza v osrednjo Kitajsko, tako, da bi Anglija imela tudi velik upliv. — V „Kölnische Zeitung“ se že pravlja, naj si Rusija, Nemčija, Anglija in Japonska razdele Kitajsko. Nu, do delitve je še precej daleč; sloviti „evropski koncert“ bi bil že iz same mejsebojne zavisti in tekmovalnosti vedno za „status quo“, sicer je pa še Amerika tu, ki ne bi mirno gledala, kako se trga Kitajsko.

Iz občinskega sveta ljubljanskega.

V Ljubljani, 21. decembra.

Seje, kateri je predsedoval župan Hribar, se je udeležilo 24 obč. svetnikov.

Župan Hribar je naznanil, da je obč. svet Fran Ravničar odložil svoj mandat, in je predlagal, naj se ga porablja, da gosp. Ravničar, kateri je bil od l. 1883 član obč. sveta in je v rasnih odsekih marljivo in vestno deloval mestu na korist, izroče v imeni mesta zabvala, čemur je občinski svet soglasno pritril.

Dalje je župan Hribar mej drugim naznanil, da je iz ministerstva dobil naznanilo, da se novo gimnazijsko poslopje začne na spoml. d. leta 1898 zidati, in da bo dogotovljeno l. 1899, ter da je dobil naznanilo, da se je občinski zastop občne Križe pri Tržiču pridružil resoluciji, katero je obč. svet ljubljanski sklenil glede dogodkov v parlamentu.

Po prečitani in odobreni zapisnikov zadnjih dveh sej je obč. svet Senekovič nujno predlagal, naj se poleg že dovoljenih 150 gl. dovoli za bož. čnico otrokom prvega mestnega otroškega vrtca še 30 gl. — Sprejeto.

O oddaji treh mestnih ustanov za učence obrtnih strokovnih šol je poročal obč. svet Dimnik in je predlagal, naj se oddajo Ludoviku Bajdetu, Gregorju Karlinu in Mariju Suvarjevi. — Sprejeto.

O določitvi stavbene črte pri hiši Jakuba Kanije na Cesti v mestni log je poročal obč. svet Pavlin in predlagal, naj se od stavbinskega urada nasvetovana črta odobri. — Sprejeto.

O določitvi nivojev za Gospodske in nekatere druge ulice ter za Valvazorjev trg je poročal obč. svet Pavlin in je obč. svet odobril njegove napete. Pri ti priliki je obč. svet dr. Gregorič vprašal, če je nival pri meščanski bolnici v Spitalskih ulicah pravilna, kar je župan Hribar potrdil.

O nasvetih župana Ivana Hribarja glede praznovanja vladarske petdesetletnice cesarjeve v letu 1898 je poročal obč. svet Senekovič. Župan Hribar je stavil sledeče predloge: Dne 2. decembra 1898 bo 50 let, odkar je nastopil vlado Njegovo Veličanstvo cesar Fran Josip I. Tako, kakor za vladanja njegovega, ni se za vladanja nobenega drugega cesarja iz slavne habsburške rodovine povzdignila Avstrija. Uvidevši, da je absolutizem velika ovira uspešnemu napredku, dal je modri vladar svojim narodom ustavo ter jim je tako zagotovil svobodni razvoj in jih poklical k sodelovanju pri vladi. Nasledek tega je bil, da je nenavadno napredovalo kmetijstvo, da je procvetela velika obrt, da so jela naraščati mesta, in da je začela povzdignovati se moč države.

Nadaljnja posledica teh razmer pa je bila povdiga splošne izornike, procvet lepih umetnostij in ugled države na sunaj.

Naravno je torej, da bodo narodi avstrijski slovesno praznovali petdesetletnico vladarja, čegar modrosti, previdnosti in dobroti se imajo toliko zehvaliti, in gotovo za drugimi narodi v tem ne bo zostajal vedno z est, državi in prajesnej diastiji v dobrih in slabih dneh neomahljivo udani narod slovenski.

Mej krepostimi, ki dičijo plemenitega našega vladarja, savzema jedao prvih mest njegova izredna doba d. laost. Zato je pa tudi tako, ko je izvedel, da zvesti njegovi podložniki nameravajo proslavljati njegovo vladarsko petdesetletnico, izrekel željo, naj bi se to v šilo pred vsem z dobrodelnimi čini.

Deželno stolno mesto Ljubljana sklenilo je že v svoji seji dne 13. oktobra 1894 v spomin vladarske petdesetletnice cesarjeve ustanoviti v šjo deželno šolo ter jej z Najvišjim dovoljenjem nadeti ime „Frana Josipa I. višja deželna šola“. S tem pa po svojem mnenju mestna občina nikakor še ni storila dovolj; temveč potreba je, da v hvaležnosti do Njegovega Veličanstva, čegar modri skrbi se ima zahvaliti, da se je po potresni katastrofi feniksu jedanko vzdigniti jela iz razvalin, tudi se na drug način obznanj svojemu potomstvu spomin na Njega vladarsko petdesetletnico.

V ta namen priporočam cenjenemu odseku, naj nasvetuje občinskemu svetu sledeče:

I. V trajni spomin jubilejnega leta 1898 sezida naj se mesto novo ubožnico za 100 oseb, katero naj z Najvišjim dovoljenjem imenuje „Mestna ubožnica cesarja Frana Josipa I.“

Da sedanja mestna ubožnica ne ustreza svojemu namenu, je znana stvar in občinski svet je že ponovno priznal, da bude treba preskrbeti mestnim ubožcem zdravnejših stanovanj. Stanovanja v sedanji ubožnici so namreč večinoma zadušna, nekatera premalo svetla, ona v pritičji pa tudi jako vlažna. V nekaterih sobah je bivanje naravnost zdravju škodljivo. Ker pa je število mestnih ubožcev, ki iščejo stanovanj v ubožnici, jako izdatno in ker narašča v isti razmeri, v kateri se širi mesto, morajo se ubožci nastanjovati žalibog tudi v teh nezdravih prostorih.

Velik nedostatek pri sedanji ubožnici je tudi to, da nima vrta. Vseled tega morajo ob lepih solnčnih dneh nekateri nje stanovniki posedati po sobah, dočim se drugim izprehodi na prosto zabranjevati ne morejo. Take izprehode pa mnogi izmed njih kaj radi porabljujejo v to, da po mestu nadlegujejo ljudi in pa, če kje kak belč ujamajo, da obiskujejo šga njarne.

Vsemu temu prišlo bi se v okoliših sezidavo nove ubožnice, pri kateri bi bil tudi prostora vrt. Na tem vrtu nabajali bi obnemogli in bolelni ubožci razvedrila in krepčila v vselem zraku; zdravi in za delo sposobni pa zabave in zdravju ugajajočega gibanja s obdelovanjem istega.

Prav lepo ima na ta način uravnano svojo ubožnico mesto Elberfeld, kjer je sploh skrb za uboge organizovana tako dobro, da služi za vzor, in da od blizo in daleč — še celo iz Amerike — prihajajo zastopniki raznih mest proučevati to uredbo. Elberfeldska ubožna hiša bila je pred 10 leti sezidana ter urejena tako, da ima velike spalnice za 20–40 oseb in pa istemu številu oseb odgovarjajoče prostore za podnevno bivanje. V spalnica odpró se vsako jutro vsa okna; vrata pa se zaklenejo in ostanejo zaklenjena ves dan. Ubožci, kolikor jih ne dela zunaj ubožnice, živé dokler so spalnice zaklenjene, v podzemnih prostorih in morajo opravljati opravila, katera jim odkaže oskrbníštvo. Tako morajo na primer ženske plesti in šivati ter se na ta način vsi perilo, ki se potrebuje v ubožnici, pripraviti doma. Pripravi se pa tudi mnogo perila in obleke, ki se razdeljuje mej mestne uboge, stanujoče sunaj ubožnice.

Ubožci, katerim visoka starost ali kaka bolezan tega ne zabranjuje, morajo obdelovati vrt in

pa polje, ki se nabaja poleg ubožnice in na katerem se prideluje zelenjava, sočivja, krompirja in drugih takih stvari toliko, kolikor se jih vse leto v ubožnici potrebuje.

Ker so spalnice po ves dan zaprte, nabajajo se v ubožnici posebni prostori za bolnike. Kdor izmed ubožcev oboli, preseliti se mora v bolnišni oddelek, kjer ostane tako dolgo, dokler ne osdravi.

Vsa bivališča so strogo ločena po spolu.

Priznati moram, da se mi je ta kratko označena uredba elberfeldske bolnice jako prikupila, in da jo smatram za najboljšo, kolikor mi je doselej znanih. Na svojem letošnjem potovanju po Nemčiji sanjal sem se v vseh mestih, katera sem obiskal, kako imajo uravnano skrb za uboge in kako urejene ubožnice. Našel sem pa skoro povsod, da niso še veliko pred nami; sato so pa tudi povsod opazljivi na Elberfeld, češ, tako si bomo stvar tudi mi jedenkrat uredili. Žal, da imajo skoro vse moderne velike občine za vse drago prej denar, ko za svoje uboge in tako se ti siromaki oskrbujejo še ravno tako, ko v onih časih, v katerih so se smatrali za nepotrebno zlo.

Največjo važnost poleg preskrbitve zdravih stanovanj polagam jaz na vrtno in poljsko delo. Zato bi si vsakakor želel, da bi se v Ljubljani sezidala ubožnica, ki bi urejena bila podobno, kakor elberfeldska. Ako se mestna občina v to odloči, bude prva izmed avstrijskih mest, ki stori v tem osiru odločilen korak; kajti celo ubožnica praška, ki velja za vzorec zavod, ni tako lepo in praktično urejena.

Za stavbišče novi ubožnici priporočal bi jedao izmed parcel, ki spadajo h Kolezijski posesti ali pa kako drugo tam v bližini nabajajočo se parcelo, ki je last mestne občine. Najprioravnejši v ta namen zdeli bi se mi parceli št. 242 ki meri 1 oral 543 štirijaških sezajev in pa št. 282, ki meri 1 oral 1511 štirijaških sezajev. Na vsaki teh parcel dal bi se poleg poslopja napraviti obširna vrt. Njive pa bi se dale koj v bližini napraviti, kajti mestna občina ima tam še v posesti parcele št. 283/1, 284/1, 284/2 in 283, ki merijo skupaj 7 oralov 341 štirijaških sezajev.

Stroške za ubožnico, v kateri bi imelo prostora 100 ubožcev, računam po elberfeldskih podatkih na 70 000 gl. K temu pridejo še stroški za prvotno uredbo, ki se — glede na to, da se bude porabil sedanji inventar in bude le po raba popolnive istega — ne morejo računati nad 5000 gl. Po tem takem stala bi ubožnica 75 000 gl., ali, če se odračuni 10 000 gl., ki se v najneugodnejšem slučaju utegnejo skupiti za sedanjo ubožnico 65 000 gl., katera bi seveda bilo treba pokriti s kreditno operacijo, o kateri govori drugo moje poročilo.

Ako se občinski svet odloči sezidati v spomin vladarske petdesetletnice našega dobrotljivega cesarja novo ubožnico, bude s tem gotovo na najlepši način ohranil potomstvu spomin na leto 1898. in najbolje ustregel intencijam prejasnega vladarja samega.

II. Jedna glavnih zahtev higijene je telesna suaznost. Vsa moderna mesta si torej prizadevajo skrbeti ubožnejšemu delu prebivalstva za cene kopelji, ki bi mu bile pristopne po leti in po nemi. Ljubljana taci kopelji dosej nima. Ožalovati je to tem bolj, ker tako ravno ubožnejšim stanovom ni prilike skrbeti za telesno suaznost. Res, da imamo vodovod, in da so po mnogih hišah vpeljane domače kopelji; toda ravno ubožnejši ljudje, ki bi jih najbolj potrebovali, taci kopelji nimajo.

Prav nujno potreba je torej ustanovitev ljudske kopelji, ker bi vsakemu omogočeno bilo za kaci 10 vinarjev osnažiti si svoje telo.

Na Nemškem je tako kopelj upeljalo najprej mesto Frankobrod n. M. in za njim Lipsko. Za

Dalje v prilogi.

Zavili smo v temno vežo. Na razprtih, kame-nitih tleh sem se parkrat spodtaknil in se lovil z rokami po stenah, stavec pa me je grabil za suknjo in kričal s vilečim glasom:

„Prosime, pasite! Tla so grozna! Grozna!“

Veter je zapihal močnejše in na obraz mi je kaniło par deževnih kapelj; torej smo prišli najbrže na široko dvorišče. Zaletel sem se v visoko, mrzlo stvar in pomočil roki do komolcev v vodo.

„Stran! Za božjo voljo, stran! To je — vodnjak!“

Čemu tako kriči? Kaj je na vodnjaku tako strahovitega in obupnega? Ozil je svoje dolge, tenke prste krog moje roke in me vlekel seboj, po različnih ozkih hodnikih in strmih stopnicah. V obraz mi je udarjal zopern smrad po netopirjih, — da, zdi se mi celo, da mi je zafrfetal jeden prav mimo ušes.

Odprla so se visoka vrata in svetloba se mi je vlila naproti, da sem zatisnil oči. Stal sem v zelo široki sobi. Stene, stoli, preproge na tleh, — vse krvavo rudeče in lesketaje se v neki čudni, motni svetlobi; na stropu so se bleščali zlati lestenci. Vzduh je bil poln različnih parfamov, tobakovega dima in tistega težkega duha, ki prihaja iz vznosenih teles.

Za dolgo mizo, pregrneno z rudečim prtom, sedela je številna moška družba, ki se je silno dolgočasila, kar se je videlo takoj prvi hip. Tu so bili vsakovrtni ljudje, kakor bi jih znesel veter na kup. Prav koncem mize je sedel sključen železniški uradnik. Čepico je imel na glavi, z rokama pa se je naslanjal na dežnik. Njegov obraz je izražal globoko žalost; brki so se mu ščetinili, stresel je zdaj pa zdaj z glavo in mrmral par besed o Ibsnovi psihiatriji. Poleg sebe je imel mladega, črnolasega študenta, s zelo površnim in brezbarvnim obrazom, na katerem bi vzbujal pozornost samo nos; — držal se je namreč tako nerodno in v sadregi, kakor bi ne spadal tja. Študent se je tiščal z dlanmi na senca, vrtil oči in vzdihoval: „Jejzes, Jejzes, Jejzes!“

Čemu je prav za prav vzdihoval, tega bi go-tovo niti sam ni vedel povedati...

Na drugem koncu mize je stoloval finančni svetnik Mavricij Strumpf, moj znanec. Delal sem se, kakor bi ga ne poznal; kadar je pogledal name, obrnil sem oči v stran in začel z vso gorečnostjo komurkoli razlagati misli o različnih znanstvenih stvareh...

Okrog mize in po vseh kotih je bilo vse polno

tako nenavadnih ljudi, kakoršnih dosej še nisem videl v svojem življenju. Oblečeni so bili nekateri v dolge oblapne suknje, izsa katerih je molel vrat. Tu ali tam je hodil kdo brez sramu s povešenim, na vse mogoče strani zavisanim nosom, pod katerim so se usta s brado vred čisto izgubila in spojila s vratom.

Prav pred seboj sem zapazili visok, kosmat stožec in ko sem stopil bližje in se ga dotaknil s kazalcem, tedaj sem se v svoje začudenje prepričal, da stojim pred osadjem človeške glave...

Na vseh obrazih se je poznala utrujenost, ali žalost, ali sama slaba volja, s dolgim časom in s tihim srdom namočana. V očeh se jim je videlo vsem, da sede ali stoje tu samo prisiljeni, proti svoji volji, in da tega nočejo ali ne morejo pokazati. Govorili so sapano, enakomerno, brez vsacega naglasa, kakor bi se niti najmanj ne brigali za svoje besede in prepustili resignirani jeziku, naj opravlja svoj posel kakor najbolje ve in zna. Kadar se je oglasila v kakšnem kotu živahnejša beseda, takoj so se vzdignili vsi obrasi in v očeh je zasijala senca veselja, ki pa je v tistem trenutku še zopet izginila.

(Konec prih.)

tema mestoma s' dila so potem skoro vsa denga in dandanes je ondi mesto z 20.000 prebivalci brez ljudske kopelji že pravi anabronizem. Te ljudske kopelji, v katerih se plačuje po 10 pfenigov, so jako dobro obiskovane in so prav veliko pripomogle k splošnemu izboljšanju zdravstvenega stanja. Kako velicega pomena so take kopelji, dokazuje najbolje naslednje številke iz Norimberka. To mesto ima dve ljudski kopelji. Jedna pri Marienthoru takoj pač centralnim kolektorom ima tri celice, druga jih ima šest. Lani kopalo se je v prvi 45.000, v drugi pa 77.000 oseb.

Vse te kopelji v raznih mestih urejeni so po jednem kalupu, le s tem razločkom, da je v novejših nekoliko več komforta. V vseh nahajajo se le prane kopelji in sicer mrzle in gorke.

Poslopje sezidano je navažno tako, da se okolo prostora za parni kotel nahajajo celice, katerih večje število je odločeno za moške, manjše za ženske. Nekatera mesta imajo pač poslopja z dvema kriloma, kar pa vsa npravo prav izdatno podražuje. Pred celicami je bodek s klopki, kjer se zamore nekoliko posediti, bodisi, da se čaka na izpraznenje kake celice ali pa po kopelji — zlasti po zimi — predno se stopi na mrzli zrak.

V vsaki celici nahaja se dvoje zgorenjih prh: mrzla in gorke. V nekaterih mestih imajo tudi prhe od strani in od spodaj.

Kdor se pride kopat, dobi za 10 pfenigov vstopnine komadič mila in pa brisalko, katero mora, kadar odhaja, ob izhodu zopet vrniti. Vkljub tej nezatni kopalniški pristojbini priplačujejo mesta v najrednejših slučajih za režijo. Večinoma se ta z njimi pokriva; mnogokrat pa celo preostaja dobček.

Za informacijo predkladam načrte ljudskih kopelji v Frankobrodu n. M., v Lipskem, v Kaslu, v Düsseldorfu, v Erfurtu, v Koloniji in v Lindenu.

Za naše razmere kazalo bi najbolje sezidati ljudsko kopeljo po vzoru Frankobrodsko-Lipskem; le s tem razločkom, da bi se celice uredile po novejših izkušnjah.

Naprava take kopelji stala bi 15.000 do 20.000 gld., sezidati pa bi se mogla na Pogačarjevem trgu ob Ljubljanci, kjer sedaj stoje razne prodajalniške barake, ali pa v šolskem dreveredu, da bi tako stojiča v središču mesta vsem prebivalcem bila lahko pristopna. Seveda bi zgradba morala imeti ob vsaki strani parnega kotla po je den trakt, ker bi okrogla zgradba zavzemala preveč prostora.

Priporočam torej, da bi se tudi taka kopelji zidala v spomin vladarske petdesetletnice Njegovega Veličanstva, čegar skrb je bila vedno obravnavati k izboljšanju zdravstvenih razmer v občirni Njegovi državi.

III. Tehnika napreduje dandanes z orjaškimi koraki. Zlasti nekatere stroke tehničnega znanja zabtevajo od strokovnjakov — ki nočejo zastati — neprestanega proučevanja. Tako proučevanje dá se pač vršiti po strokovnih knjigah in perijodičnih publikacijah, vendar je popolnjevanje znanja le teoretično. Za tehnika pa je ravno praktična stran ponka neizmerne vrednosti.

Spoznavši to, so nekatere mestne občine že davno prišle do prepričanja, da je neobhodno potrebno in za nje pri praktičnem reševanju v mestno upravo zasegajočih tehničnih problemov jako koristno, ako pošiljajo svoje tehnično uradne moči večkrat na potovanja, da se iz lastnega nazora prepričajo o napravah, katere so drugod že upeljane, in da potem najbolje izberó, kadar se ima kaj jednega upeljati doma. Pa tudi pri napravah, ki že funkcionirajo, dajo se večkrat drugod že preizkušene novotarije vpeljati z velikim materialnim dobičkom za občino. Skratka: občinske uprave, ki tako ravnaajo, uklanjajo se prepričanju, da je največ vredna šola življenja in da oni, ki je kje bil, ve tudi kaj pripovedovati.

Tudi za našo mestno občino zdi se mi, da bi bilo prav koristno, ko bi svoje tehnične moči pošiljala večkrat na znanstvena potovanja; saj stoji Ljubljana odločno na stališču napredka in je n. pr. dvoje važnih vprašanj — električne osvetlitve in vodovoda — o katerih drugod razpravljajo in premišljajo leta in desetletja, rešila s svežostjo, ki jej dela le čast. Ako pa hoče ostati na tej poti, zlasti ako hoče, da se okoristi pri agendah stavbnega urada z vsemi koristnimi novimi izumi in napravami, ki so se drugod obnesle, treba je, da svojim tehničnim močem da priliko s temi izumi in napravami seznaniti se.

Res, da ima v našem stavbnem uradu vsaka tehnična uradna moč odkazni svoj tučno opredeljeni delokrog; zgodi se pa vendar, da mora včasih lotiti se tudi drugega dela, zaradi česar je potreba, da je poleg svoje stroke kolikor toliko izveščana v vseh ostalih agendah stavbnega urada. Najbolje bode si tako izveščanost tehničnih uradnih pridobil z opazovanjem na znanstvenem potovanju. Vsej vidimo, da se mnogokrat ponesreči kaka naprava, da si je bila izvršena po vseh teoretičnih pravilih.

Predlagam zatorej, naj bi se v ordinariju proračuna od 1898 leta nadalje postavil vsako leto znesek 300 gld kot „Frana Josipa I. ustanova za nadaljnje praktično izobraževanje mestnih tehničnih

močij“. To ustanovo dobival bi vsako leto drug uradnik mestnega stavbnega urada z naročilom, da potuje vsaj tri tedne po inozemstvu, obišče mesta, katera bi se mu imenovala, in poda potem o svojem potovanju in opazovanju posebno poročilo občinskemu svetu.

IV. Dasi je Njegovo Veličanstvo izreklo željo, naj bi se Njega vladarska petdesetletnica slavila le z dobrotelnimi čini, ne bodo si vendar zvesti podložniki Njegovi dali vzeti prilike, da tudi sicer kar najslavesneje proslave ta v življenji vladarjev tako redek dogodek. V tem oziru tudi Ljubljana zasluži ne sme. Dne 2. decembra 1898. naj dobrotelnim čini mestne občine in pa slovesno proslavljenje tega dne spominjajo mestne uslužbece, šolsko mladino, mestne ubožce in pa vse ostalo ustanovništvo, kako dobrotno nam je bilo nebo, ki je tega dne pred petdesetimi leti poslalo nam vladarja tako plemenitega srca, tako redkih lastnostij in tako viteškega značaja.

Občinski zastop Ljubljanski naj pa tudi skrbi, da posame deželno stolno mesto središče in oglišče za izjave gorečega domoljuba in iskrene udanosti, ki bodo pred stopnjico Najvišjega prestola prihajale iz vse dežele.

Za vse to naj bi cenjeai odsek priporočal občinskemu svetu da postavi v proračuna l. 1898. kot izredni izdatek znesek 10.000 gld.

Poročevalec obč svet Senekovič je na kratko pojasnil županove predloge in predlagal, naj se občinski svet v princpu izreče za ustanovitev mestne ubožnice in mestnega kopalnišča po županovih nasvetih na primerno praznovanje jubileja pa naj namesto 10.000 gld. dovoli 5000 gld. — Sprejeto.

Obč. svet. Senekovič je potem poročal o proračunu mestnega zaklada in pa fondov, katere mesto upravlja. Potrebščina za upravo v obč znaša 107.811 gld., pokritje pa 3437 gld.; potrebščina za upravo mestne imovine 17.432 gld., pokritje pa 284.901 gld.; potrebščina za ceste, ulice, trge in sprehajalšča 57.552 gld., pokritje pa 33.106 gld.; potrebščina za zdravstvene in blagotvorne zadeve 20.328 gld., pokritje pa 729 gld.; potrebščina za šolstvo znanost in umetnost 41.662 gld., pokritje pa 9362 gld.; potrebščina za vojaško nastanitev 2963 gld., pokritje pa 3283 gld.; potrebščina za raznoterosti 2160 gld., pokritje pa 430 gld. Izredna potrebščina znaša 83.614 gld., torej znašata redna in izredna potrebščina skupaj 333.522 gld. Pokritje znaša 202.248 gld. in všteti naklade, zaračunajene pri pokritju mestne imovine, 335.248 gld., torej prebitka 1726 gld. Za pokritje primankljaja v znesek 131.274 gld. kateri se izkaže, ako se računamo samo redno pokritje, znašajoče 202.248 gld., je predlagal poročevalec, naj se pobira 20%, doklada na vse neposredne doklade izvzemši osebo dohodarino, potem pa 2 kr. od vsakega goldinarja gostščine, ako znaša gostščina od 50 do 100 gld., in po 4 kr. od goldinarja, ako znaša gostščina nad 100 gld., zajedao pa naj se naroči mestnemu magistratu, naj predloži vladi motivirano prošnjo za povračilo stroškov, katere ima občina pri izvrševanju prenešenega delokroga.

Specijalna debata je bila prav kratka. Pri poglavju „uprava v obč“, se je sklenilo ustanoviti mesto tržnega komisarja, pri kateri priliki je obč. svet. dr. Gregorič izrekel željo, naj se omeji prekupovanje z živili, in dve mesti pisarniških praktikantov, vsled česar se jedno mesto pomožnega uradnika opusti, magistratu pa se je naročilo, naj se informuje o ustanovitvi aprovacijskega odseka. Dalje se je ustavel v proračun znesek 300 gld. za uradniško potovanje v učne namene v zvezi z županovega predloga glade proslave cesarjevega jubileja, in 500 gld. kot povračilo vožnih stroškov pri stavbiških komisijah, katere stroške bodo odslej morale stranke plačevati.

Pri poglavju „Šolstvo, znanost in umetnost“, v katerem se je nahajala postavka 3000 gld. kot redna podpora „Dramatičnemu društvu“, dočim je bilo mej izredne potrebščine postavljenih 3500 gld., je obč. svet. dr. Tavčar predlagal, naj se dovoli v smislu že lani storjenega sklepa redne podpore 6000 gld., češ, da mesto itak bruto malo žrtvuje za znanost in umetnost, zlasti ker je v dotičnem poglavju nekaj postavk, katere nimajo nič opraviti z znanostjo in umetnostjo in ker znesek 6000 gld. gotovo ni preveč podpore za slovensko gledališče.

Obč svet. Trček se je izrekel proti predlogu dr. Tavčarja, češ, da se mu zdi nasvetovana podpora strahansko velika, in da je v Ljubljani veliko društev, katera sploh ne dobivajo nobene podpore, dočim je obč. svet. Turk predlagal, naj se redne podpore dovoli 4000 gld.

Poročevalec obč svet Senekovič je povdarjal pomen gledališča za kulturni razvoj naroda in naglašal, da „Dramatično društvo“ zasluži podporo, katero dobiva, na kar je obč. svet vzprejel predlog dr. Tavčarja.

Po nekaterih drugih nevažnih pripombah pri raznih postavkah je občinski svet odobril proračun in vzprejel poročevalceve predloge.

Konec seje je obč. svet Kozak interpeliral radi necega vodnjaka, potem pa je župan Hribar zaključil sejo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 22. decembra.

— (Deželni zbor kranjski) je sklican na dan 28. decembra t. l.

— (Občinski svet) je v sinočni seji dovolil „Dramatičnemu društvu“ 6000 gld., redne podpore in za pokritje starih dolgov 500 gld. izredne podpore, „Glasbeni Matici“ 1200 gld., „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 500 gld., „Radogoju“ 250 gld., „Slov. planinskemu društvu“ 300 gld., za ustanovitev šolskega muzeja 200 gld., „Narodni šoli“ 200 gld., za šolske delarne 280 gld., za Lichnerjevo ustanovo 50 gld., za menso akademico v Gradci 50 gld., filharmoničnemu društvu 200 gld., strelskemu društvu 26 gld., za meteorološka opazovanja 100 gld., za nasade nasproti „N. rodnemu domu“ 1300 gld., za kemično poskuševališče 400 gld., za „Gospodinjstvo šole“ 500 gld. in za napravo kanala na Rmski cesti 24.000 gld.

— (Slovensko gledališče.) V nobenem dramatičnem delu Birch Pfeifferice se ne more prikriti, da je njegov avtor ženska, ki je bila tudi igralka. Sentimentalnost, vsiljiva ganljivost, proračunsko šegetanje solznic; patetičnost, neverjetnost ali pa vsej nenavadnost, kurioznost značajev na jedni, pa paradne uloge in efektni prizori na drugi strani, to so menda glavni znaki vseh Birch-Pfeifferičnih dram. Doslej so se igrali na slovenskem odru le tri: „Mesto in vas“, „Lowoodska sirota“ in „Cvrček“, ki se je našemu širšemu, nerazvajanemu občinstvu še najbolj prikupil. „Cvrček“ se je igral sploh prvič na odru l. 1856; ta „slika iz kmetskega življenja“ je torej že jako stara in precej pobledela, ter bije modernemu ukusu skoraj vsak hip naravnost v obraz. Ker pa je tehnično do malega dovršena in poleg tega z veliko spretnostjo prikrojena okusu mase, kateri podajajo jokavi „Revček Andrejček“, „Čarovnica ob jezeru“, „Na Osojah“, „Mlinar in njegova hči“ in drugi taki prav krvno si sorodni umotvori še vedno največ užitka in zabave, je umevno, da je imel tudi sinoči „Cvrček“ v nabito polnem slovenskem gledališču prav lep uspeh. Nu, tudi literarno izobraženejši in dramatično izbirnejši so morali sinoči molčati, saj jih je odškodila v polni meri proizvodba te, čisto naravnost neslane igre. Gospa Borštnik-Zvonarjeva se je pokazala sinoči v ulogi Stane, te šegave, blage, sentimentalne kmetske sirote, ki se vsak trenotek smeje in zopet joka, ki vsak hip obupava in nakrat zopet raja. Gospe Borštnikovi morajo po „Cvrčku“ priznati vsi, da je duhovita, vedno premišljena igralka z bogatim zakladom čustev ter da razpolaga z vsemi tehničnimi sredstvi kot izkušena umetnica. V ulogi „Cvrčka“ je združeno nebroj različnih „značajev“: sedaj je „Cvrček“ najivka, sedaj junakinja, sedaj ljubimka, pa zopet tragedinja. Umljivo je torej, da je „Cvrček“ uloga, v kateri se mora vsaka dobra igralka pokazati občinstvu od vseh strani svojega znanja, in to je slovenska gostinja, gospa Borštnikova tudi storila. Žela je sinoči, če možno, v „Cvrčku“ še večje uspeha, še glasnejše priznanje; zopetna poklonitev velikega šopka s trakovi in orjaškega venca pa ji bodi dokaz, da bode narod prav težko čakal, kdaj da izpolni svojo obljubo: „Na svidenje!“ s katero se je poslovila. Splošno bodi še konstatovano, da je bila igra tudi sicer dobro uprizorjena in igrana. Zlasti pa naj pohvalimo nadarjeno in vedno napredujočo domačo umetnico gospo Danilovo, potem gđ. Slavčevo, g. Verovška, g. Lovšina in g. Danila, pri katerem poslednjem pa bi želeli le malo manj patosa.

— (Policijska ura za kavarne) C. kr. deželno predststvo je z razglasom z dne 17. t. m., št. 8332 določilo, da smejo biti od 25. t. m. naprej kavarne odprte do 2. ure ponoči, gostilne pa do 12. ure, kakor dosedaj.

— (Slepar?) Pripoveduje se, da je pred nekaj dnevi hodil po Ljubljani neki potnik, ki je naročeval za razne stranke grčala, citre, glasovirje itd., in jemal za to predplačila. Vsej je tudi stara godala v popravilo. Stranke niso dosedaj dobile naročenih godal in so bile najbrž za predplačila ogoljufane. Umestno bi bilo, da bi se poškodevane stranke same zglasile na policiji.

— (Testo v surovem maslu) Neka nepoštena braujevka iz Ljubljanske okolice prinesla je na trg prodajat surovo maslo, v katero je bila pomešana čisto. Dve delavki, ki sta surovo maslo kupili, sta to takoj opazili in nepoštevno braujevko naznaili.

— (Šišenska čitalnica) ima s o. j. redni občinski zbor v nedeljo dne 26. t. m. „sv. Šef.n“ ob 2. ur popoldne.

— (Izjave slovanske vzajemnosti) Občinski zas'op občine Šmihel Stopiče je soglasno vzprejel naslednjo resolucijo: „Občinski odbor velike občine Šmihel-Stopiče na Krajskem obsoja najostreje ostudne izbrube tevtovske besnosti v državnem zboru ter obžaluje divje početje nemške nacionalsne opozicije, ki je z divjim nasilstvom onemogočila delovanje parlamenta; in obžaluje istotako skrajno pedlo in zaničevanja vredno pisarenje Slovanom protivnih častnikov, ki skušajo odgovoracst za vse dogodke zadnjih mesecev odvabiti na desnico, in naložiti jo po nečuvah provokacijah izzivanim, zatiranim Slovanom. — Odbor čestita z občudovanjem predsedstvu poslanske zbornice na jekleni nevstrašenosti, s kojo je odbijalo nedostojne poslanske lažjave na pade nemških kulturonoscev, in pozdravlja radostno izjavo desnice kot najboljšo nado boljše bodočnosti vseh slovanskih narodov naše države. — Občinski odbor se nada, da bode slovenske parlamentarne stranke, mej njimi zastopniki našega slovenskega naroda, nerazdružno in neomahljivo proti vsakemu Slovanom sovražnemu nava'lu, naj pride od kodar in kogar koli, vstrajale v zmagovitem odporu.

— (Iz Sedražice) se nam piše: Veriga je počila in naš župan g. Juri Drobnič je — odstopil od svojega občinskega „glavarstva“. Da je prisiljen in le stežkoma odločil se za ta korak, pričajo njegove — ačle, ki jih je pretakal pri branju svoje — odpovedi, v kateri je le sam sebe poveljeval. No, mi ne bomo pretakali solz za njim, želeli bi pa vendar le, da bi bil pred svojim odstopom našim novim odbornikom v teku 10 mesecev saj je denkrat ponudil priliko, pri kateri bi ga taisti zamogli malo interpellirati o njegovem večletnem delovanju. Ta bag pač ni prav — časten.

Odbornik.

— (Nesreča na železnici) Pri Spodnjem Legatu je 18 t. m. iz Plan na vtačajoči se železniški stroj povozil 7letno deklico Ivanko Žerjav. Dekle je obležalo mrtvo na lici nesreče.

— (Bralno društvo v Žireh) priredi dve 26. t. m. veselico v prostornih gosp. Valentina Oblaka v Žireh, hiš. št. 53 po sledečem vzporedju: 1.) Kocertni duet za dvoje gosli. 2.) Igra: „Krojač Fips“. 3.) Menuetto, duet za dvoje gosli. 4.) „Vaški godec“, komičen solo prizor s petjem in godbo. 5.) „Narodne pesmi“, za dvoje gosli. 6.) Prosta zabava (šaljiva loterija). Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina: sedež za ude 20 kr., za neude 25 kr. Odbor vabi uljudno k obilni udeležbi.

— (Iz Velikovca) se nam poroča, da bode v sredo, dne 29. decembra t. l., ob 2. uri popoldne v „Narodni šoli“ družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu ob Velikovcu slavnostna božičnica z govori, petjem, deklamacijami, predstavo, igro in razdelitvijo kožičnih daril.

* (Duhovnika zastrupljena) V Marmoroškem komitatu sta zbolela dva evangelska duhovnika radi zastrupljenja. Preiskava je dognala, da sta se zastrupila sama s kelihom, ki je bil le sleparsko narejen; pozlačen je bil namreč le za silo, v resnici pa je bil bakren.

* (Največji sovražnik Alfonza Daudeta) je bilo mesto Tarascon v Provenci. Tarasconci so sovražili Daudeta iz vse duše, preključali so ga, kadar so se le spomnili nanj in pobili bi ga gotovo, ako bi se bil kdaj prikazal v njihovi sredi. Duet je namreč napisal izvrsten satiričen roman „Tartarin de Tarascon“, v katerem je osmejal filisterske meščane; glavni junak romana, Tartarin je teli slaven, kakor angleški Pickwick ali španjski vitez žalostne postave, don Kvičot. L. 1878 je prišel v Pariz čisto neki Tarasconec z namencem pretepet ali celo ubit Daudeta. Kipar Amy pa je rešil Daudeta grozeče smrti. — Slovencem je Daudet znan posebno po drami „Fromont ml. in Risler st“, ki se je igrala z velikim uspehom v dežel. gledališču. „Elinor“ pa je prinesla prevod romana istega naslova. Naj bi G. Brčkova „Salonska knjižnica“ ne pozabila prinesiti nekaj najboljših Daudetovih novel in črtic! Tudi Daudetova žena in njegov brat Ernest sta ugledna francoska romancopisca. Daudet je že dlje časa bolehal; zlasti na rokah je povsem chromel. V mladosti je bil pravi „cigan“, strgan in lačen je prišel v Pariz, a umrl je v lastni palači. Bil je jako blag in tudi lep mož z dolgimi, bujnimi lasmi, s „Krstusovo“ brado in z monokijem pred desnim očesom. Zola je bil za Goncourtom njegov najboljši prijatelj. Ves Pariz žaljuje sedaj po svojem velikem romanopiscu in dramatu. Tudi mej Slovinci je bil Daudet vsled svojih del jako priljubljen in v njem so videli naši „novostarfari“ svoj vzor.

* (Umor igralca Terrissa) v Londonu se je dogodil iz osvete Terriss ki, je bil v svoji mladosti delavec, agent in kupčevalec z živino, in ki se je povzpela do največjega ugleda mej igralci, je zapeljal ženo igralca nižje vrste Prince ter potem še dosegel da je bil Prince odpuščen. Prince je prosil pri gledališkem podpornem društvu podpore, a odbor ga je vsled intrg Terrissa zavrnil. Vsled tega je sklenil Prince, da se maščuje, ter je Terrissa pred

vratil gledališča trikrat zadržel. Morilec svojega zločina ne taji, niti ga ne obžaluje.

* (Krvava osveta) Sina Henrika van Merve, kateri je prišel iz Spitskopa v nemško pokrajino Damaraland v južni Afriki, je devet zamorcev nečloveško razmesarilo ter nateknilo truplo na neko drevo. Radi tega se je oče krvavo maščeval; hitel je za zamorci ter je tri ustrelil, drugih šest pa je s svojo puško pobil. Potem je šel k nemški oblasti, kjer je neznan ves degodljaj.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 22. decembra. Današnja zadnja seja avstrijske delegacije je bila eminentne politične važnosti, ker je tako desnica kakor levica nastopila s programatičnimi izjavami in se je novič izkazala složnost desnice. Gross je otvoril debato in predstavilje prečudno družbo, katera tvori opozicijo kot preganjano ovco, ki se je samo branila, rekel, da mora vlada kreniti na druga pota, ako hoče doseči red v državi, da mora ugoditi opravičenim (!) in skromnim (!) zahtevam Nemcev ter se iznebiti dedščine Badenijeve, namreč jezikovnih naredb. Če se to ne zgodi, je rekel Gross, ni misliti na red, ker bodo Nemci nadaljevali svoje početje, češ, to je silobran, in Nemci niso za svoje delovanje nikomur odgovorni kakor svojim volilcem. V imeni cele desnice izjavil je Jaworski, da bode desnica le težkega srca dovolila, da se nagodba uveljavi s § 14. Desnica je želela, da se reši stvar na drug način in mora obžalovati, da se to ni zgodilo, toliko bolj, ker pride država v velike, jako velike nevarnosti, ako se zapusti parlamentarni pot. Iz skrbi za moč in veljavo države bode desnica privolila, da si vlada pomore s § 14, predpostavlja, da naknadno izposluje privoljenje parlamenta in če ostane to izjema. Jedina prava pot je parlamentarna, a če ni več možno je nastopiti, ni tega kriva desnica, ker je desnica storila vse, kar je bilo možno, da omogoči pravilno rešitev. Vsa krivda zadene opozicijo in desnica, ki je s samozatajevanjem in največjo požrtvovalnostjo delala na to, da državi da, kar državi gre, čaka lahko z mirno vestjo na sodbo državljanov in zgodovine. Začetkom zasedanja delegacij je desnica opominjala, naj se sklene mir, a ni se dosegel in se ne doseže, ker razburjanje, zapeljevanje in hujskanje prebivalstva še vedno ni nehalo. Desnica bo i v prihodnje v popolni jedinosti delovala za moč in ugled države, in prav zategadelj se porabi § 14. na nagodbo ne bo upirala, ako bo nagodba pravična in primerna gospodarskim razmeram. (Viharno pritrjevanje) Kaiser in Scheicher sta napadala Badenija, večino in zlasti Čehe, ter tem očitala, da so svoje mišljenje glede nagodbe premenili, in da jih je Badenij za to pridobil z jezikovnimi naredbami. Herold je z vso odločnostjo zavrnil očitaje, da so Čehi dobili jezikovne naredbе kot bakšiš za to, da glasujejo za nagodbo. Konštatoval je, da Čehi svojega stališča napram nagodbi niso premenili in zaklical levici: Zapomnite si, da sem Vam 22. decembra rekel, da bodo do obnove nagodbe svoje mišljenje glede nje premenili tisti, kateri zdaj nam očitajo, da smo to mi storili. Napram Kaiserju je rekel, da mora vsakega Čeha ogorčiti zavijanje, da so se z jezikovnimi naredbami kršile pravice Nemcev, in da se naredi red, če se prekličejo. Čehi so bili vedno pripravljeni skleniti spravo z Nemci, a to le na podlagi popolne ravnopravnosti in popolne integritete čeških dežel. Ako bi vlada naredbе premenila brez privoljenja Čehov, ne nastane red, ker, rekel je Herold, potem mi ne bomo pripustili, da nastane. Napram Scheicherju je rekel Herold, da je Badenij z naredbami dal Čehom le jeden del pristoječih pravic, da pa ni materijelna vsebina naredb uzrok nemškemu odporu, ampak uzrok je ta, da se Nemci ne čujejo zadovoljiti z enakimi pravicami, kakor jih imajo Čehi. Ako bi se jezikovne naredbе v celoti ali deloma preklicale, bi Čehi tega ne trpeli, uprli bi se z vso silo in z vso odločnostjo zavednega naroda. Ko sta še govorila Hofmann-Wellenhof — ki je rekel, da ne pozna čeških dežel, na kar mu je Herold zaklical: Mi pa jih poznamo — in poroče

valec Dumba, je delegacija odobrila budget in vse druge predloge. Konec seje je vojni minister Krieghammer odgovoril na interpellacijo Hofman-Wellenhofa glede častnikov bosanskega polka v Gradci in izrekel popolno odobravanje, da so častniki izjavili, da z nekimi nemškimi rezervnimi častniki nečejo imeti ničesar opraviti. Ko je minister Goluhowski sporočil delegaciji zahvalo cesarjevo, se je zasedanje zaključilo.

Dunaj 22. decembra. V današnji seji delegacije je hotel Kaftan interpellirati viceadmirala Spauna zaradi „razglosa“ puljskega admiralata, izdanega samo v italijanskem jeziku, s katerim ukazuje mornarici pripadajočim volilcem, glasovati pri obč. volitvah za laške kandidate. Interpellacija je bila jako ostro pisana Spaun je prosil Kaftana, naj jo umakne in obljubil, da takoj kar najostreje prepove puljskemu admiralatu in sploh mornaričnemu oboju, vtikati se v politične boje in se zavzemati za Lahe.

Dunaj 22. decembra. Uradni list prijavlja cesarski patent, s katerim se sklicujejo dež. zbori gališki, dolnjeavstrijski, kranjski, štajerski, goriški in šlezjski na dan 28. t. m., češki, koroški, gorenjeavstrijski, solnograški, bukovinski, moravski, tirolski, predarlški in tržaški na dan 10. januarja, dalmatinski na 17. januarja in isterski, kateri je sklican v Pulj, na 20. januarja.

Dunaj, 22. decembra. Dr. Skarda je sporočil imenom shoda čeških zaupnih mož dr. Šušteršiču, kot načelniku slov. kršč. zveze, pozdrav, na kar je odgovoril dr. Šušteršič, da se zveza prisrčno zahvaljuje za iskrene izraze solidarnosti Čehov z Jugoslavani, in da so v sedanjem trenutku oči vseh avstrijskih Slovanov obrnjene na Čehe, v katerih previdnosti vidimo tudi Slovenci zanesljivo poroštvo, da bodo načela večine končno sijajno zmagala. Brzojavko so podpisali dr. Šušteršič, Barwinski in Bulat.

Dunaj 22. decembra. „Neue Fr. Presse“ pravi, da se govori v krogih delegatov, da izda vlada, še predno se snide češki dež. zbor, nove jezikovne naredbе, po katerih se Češka razdeli v češke, nemške in mešane okraje in se namesto določbe o obligatornem znanju obeh dež. jezikov določi, da niti vsem konceptnim uradnikom ni treba znati obeh dež. jezikov. List pravi, da se je vlada že dogovorila s Čehi in upa, da ne izda nobenih naredb, dokler se ni porazumela z Nemci. Po informacijah z najavtoritativnejše strani javljam, da Čehi v tako premembo naredb niso in tudi ne bodo privolili.

Dunaj 22. decembra. „Vaterland“ javlja, da sta poslanca grof Vetter in Baltazzi izstopila iz kluba nemških liberalnih veleposestnikov.

Poslano.*

Gosp. Ivanu Ulepiču, poštarju v Mokronogu.

Blizamo se času, ko se razpošiljajo takozvane „šaljive dopisnice“. Prvenstvo zasluži letos gotovo ona „mokronoška podlost“, katera je več dopisnic že danes potom tukajšnjega poštnega urada razposlala. Le-te brezimne dopisnice imajo pa gledé dostojnosti dotičnih prejemalcev znak skrajnega razžaljenja in škandaloznosti.

Vprašamo Vas, g. poštar, se-li strinja dostavljanje takih pošiljatev z Vašo opetovano izjavo, da je slav. c. kr. poštno ravnateljstvo strogo zaukazalo take vrste karikatur s pridejanimi namečki konfiskovati?

Fini nastopi napram nepriljubljenim osebam naj Vas nikar ne motijo ta višji ukaz dosledno izpolnjevati.

Mokronog, dné 19. decembra 1897.

Več izbranih.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1918)

Poslano.

Podpisanec sem 8. t. m. v javnem lokalu z nespodobnim vedenjem in žaljivimi priimki žalil p. n. ude tukajšnjega bralnega društva, posebno pa odbornika društva, gospoda učitelja Fr. Mlakarja.

Ker ta svoj čin zelo obžalujem, prekličem svoje nepremišljene besede in ravnanje ter dajem tem potom vsem društvnikom, osobito ps omenjemu gospodu, javno zadoščenje. —

V Št. Rupertu, dné 17. grudna 1897.

Anton Vidmar

(1946-2)

trgovec v Št. Rupertu.

Čai.
Rum.
Konjak.

Primerna darila za božič in novo leto

priporoča

(1867-6)

Selenburgove ulice. **drogerija F. Pettauer.** Selenburgove ulice

Dišave v stekleničah in kasetah, dišeče zavoje za roba (sachées) vse jako ukusno urejeno in po nizkih cenah.

Fotografske aparate in potrebščine, ki zbog svoje dobrote in izvrstne naprave ustrezajo vsem zahtevam.

Narodnjake

vabimo, da se odkupijo na korist št. jakobskotrnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za praznike in novo leto. Od kupne zneske vzprejema iz prijaznosti g. J. Lozar na Mestnem trgu imena dam in gospodov, kateri se bodo odkupili, prijavi se bodo v listih.
Podružnični odbor.

Dijurniste

vzprejme ces. kr. evidenčni geometer v Kamniku za 1 gld 20 kr. dnevne plače.

Svojeručno pisane prošnje naj se pošiljajo na: C. kr. evidencijo za zemljarski davek v Kamniku.
(1949)

Došlo (1918-3)

v veliki izberi najnovjše v

moških kravatah

začeti od najnižjih cen.

Velika zaloga

glace- in vojaških rokavic

lastnega izdelka.

Rokavice po meri se izdelujejo najhitreje.

Bogata izber

tkanih rokavic

najboljše kvalitete po najnižjih cenah pri

Ferd. Billina & Kasch

Zidovske ulice št. 1.

Na znanje!

Slavnemu občinstvu s tem uljudno naznanjam, da mene ne zadene nikaka krivda radi nepoštenosti mojega, sedaj odslovljenega blapca Ivana Panigraca.

Skrbela pa bodem za to, da se take nepoštenosti ne bodo več dogajale, in prosim, da mi cenjeni odjemalci ohranijo i nadalje svoje zaupanje.

(1954) Z odličnim spoštovanjem

Karolina Schiffrer

prodajalka premoga, Dunajska cesta št. 25.

Vrt se odda v zakup.

Za čas od dne 25. januarja 1898 naprej se odda v zakup vrt, kateri se nahaja v varni legi in skorja sredi mesta pri hiši v Ljubljani, Gradišče št. 16.

Vrt je prostran, ima površine za šest vrst gredic, dalje dva zidana, s steklom krita grediščna zidan cvetličnjak in pa zidan rastlinjak, katera oba mejita na v sredi med njima se nahajajoče stanovanje za vrtnarja, obstoječe iz pritlične sobe in kuhinje, iz pristranske sobe in pa iz podzemeljske kleti, namenjene za shrambo.

V slednji se nahajata dva ognjišča za cvetličnjak oziroma za rastlinjak. V rešenem vrtu se izvršuje vže dolge vrsto let umetno in trgovinsko vrtnarstvo.

Zakupne ponudbe izročajo se naj lastniku Dr. Franu Munda, odvetniku v Ljubljani.
(1183-39)

Nagrobne vence

v največji izberi in po najnižjih cenah

trakove k vencem

z ali brez napisov v vseh barvah

(98-97)

priporoča

Karol Recknagel.

Na prodaj je

več kupov stare opeke

pri hiši št. 11 na Sv. Jakoba trgu v Ljubljani.
(1932-3)

RONCEGNO

najmočnejša naravna arsen in železo sodrujuča mineralna voda

priporočevana od prvih medicinskih avtoritet pri: anemiji, klorosi, poltnih, živčnih in ženskih boleznih, malariji itd. (1263-17)

Pitno zdravljenje uporablja se skozi celo leto. Zaloga v vseh trgovinah z mineralno vodo in lekarnah.

Karol Recknagel

v Ljubljani, Mestni trg št. 3 in 24
priporoča za

Božična darila

bogato izber

svilnih in volnenih ogrinjal za glavo, dobro delanih in izborna se prilegajočih modrcov.

Kravate

najnovjše od 25 kr. naprej.

Srajce, ovratniki, manšete.

Vseh vrst

predpasniki

za gospe, otroke in za služnice.

Kožuhovino, mufe, čepice, ovratnike.

Rokavice glace in volnene.

Nogavice, kamaše

po najnižjih cenah (1928-3)

Pristne peterburške galoše.

Št. 42515.

Razglas.

(1955-1)

V javni seji občinskega sveta dne 15. junija t. l. se je sklenilo, da se mestni magistrat obrne do deželnega odbora kranjskega naj bi izposloval dovoljenje za pobiranje nastopnih pristojbin oziroma občinskih taks in sicer:

- za godbo ali druge produkcije v gostilnah ali v drugih javnih prostorih brez ustoppine na 50 kr. na dan;
- za godbo ali druge produkcije v gostilnah ali v drugih javnih prostorih z ustoppino 1 gld. na dan;
- za plesne veselice v javnih prostorih z ustoppino 2 gld., in za vsacega godca 20 kr. na dan;
- za predstave in razstave v majhnih razstavnica 1 gld. na dan;
- za predstave in razstave v večjih razstavnica in cirkusih 3 gld. na dan.

Zoper ta sklep je dopustna pritožba v teku 14. dni od dneva razgla.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 18. decembra 1897.

Primerna božična in novoletna darila.

Friderik Hoffman

urur v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst ur po najnižjih cenah.

Novosti v salonskih urah kakor tudi miniaturne bronaste ure in garniture so vedno na skladišču.
(1943-2)

Talivniški mojster in topilniški delavci

za Italijo

se iščejo.

Za na novo ustanovivšo se

topilnico za živo srebro

na Toskanskem se išče v gradbi in v delovanji novih Idrijskih živosrebrnih šaftovnih peči izveden in zanesljiv nadzornik peči ali topilnice, talivniški mojster (Hüttenmeister) in nekaj topilniških delavcev, ki so izvedeni v ravnani s pečmi. Službe se nastopijo skoro. Zahteve plače, oziroma mezde, naj se pošiljajo pod G. L. 1325 Rudolfu Mosse, Freiburg, Baden.
(1933-3)

Naznanilo spremembe stanovanja.

Za dozdaj mi od velikega kroga odjemalcev in od velečastitih dam izkazano zaupanje se najlepše zahvaljevaje si usojam naznanjati, da sem se izselila iz hiše v Špitalski ulici št. 3 ter se preselila v

ново Schreyerjevo hišo

(Philiphof.)

Flancovo nabrežje šte. 1, 2. stopnje, 1. nadstropje ter se priporočam za nadalje velečastitim damam za naročila, ki se bodo, kakor doslej, izvrševala vestno in natančno.

Z velespoštovanjem (1935-2)

Eliza Huber omožena **Hitzl.**